

“ESKİ ÇARŞI” DEĞİL; “ESKİ ŞEHİR” ... (*)

Kızıltan ULUKAVAK

Tarih boyunca çarşığı ve çevresindeki, 11 mahalleyi, kapsayan Safranbolu'nun tarihsel kent kesimine “**Şehir**” deniliyorken; uzunca bir süredir halk arasında bu kesim, önce “**Çarşı**”; sonra “**Eski Çarşı**” adıyla anılıyor.

Safranbolu Kültür ve Turizm Vakfı, “**Eski Çarşı**” deyiminin, “**Tarihsel Çarşı**” olarak değiştirilmesini internet ortamında önermiş ve halk katmanlarının tartışmasına ve değerlendirmesine sunmuştur.

Bugün “**Eski Çarşı**” denilince, sadece alışveriş yapılan ticari alan değil, çarşı çevresindeki 11 mahallenin tamamı anlaşılıyor. Örneğin, Babasultan Mahallesi oturan bir kişiye, nerede oturduğu sorulduğunda “Eski Çarşı’da” yanıtını veriyor.

Dolayısıyla, Eski Çarşı deyiminin 11 mahalleyi topluca içeren kent kesimini bütünüyle tanımlayamaması nedeniyle, değiştirilmesi önerisine katılmamak olanaksız.

Sadece somut değil, soyut kültürel mirasa da sahip çıkılması ve korunması ana amaç edinildiğine göre, öncelikle Safranbolu'nun tarihsel kent kesiminin kadimden beri bilinen “**Şehir**” adını unutturmayacak yeni bir adlandırmaya gidilmelidir.

Ancak, önerildiği gibi “**Tarihi Çarşı**” denilince de bu adlandırma kapsayıcı olamayacak; halen **Eski Çarşı** denildiğinde olduğu gibi, örneğin Karaali Mahallesi de, Akçasu Mahallesi de, **Tarihi Çarşı** adı verilmek istenen bölgede bulunduğu için, bu mahallelerin ve diğer 9 mahallenin sakinleri, **Tarihi Çarşı** denilen kesimde oturuyor olacaklardır. Çünkü “Çarşı” sözcüğünün başında, “Eski” sözcüğü kalmış olsa da, önerildiği üzere “**Tarihi**” sözcüğü yer alsa da, yine hep ticari alan anlaşılacaktır. “Çarşı” sözcüğünün, ikamet alanlarını kapsayacak bir anlam taşımadığı tartışılmayacak bir gerçektir.

Bu durumda, yukarda değinildiği üzere soyut mirasa saygının ve bağlılığın gerektiği de düşünüldüğünde, söz konusu kent kesiminin “Eski Şehir” olarak adlandırılması daha uygun olacaktır. Böylece bu deyim, öncelikle tarihsel kesimdeki 11 mahalleyi ve çarşığı bütünüyle kapsar ve anlatır nitelikte bir adlandırma olacağı göz önünde tutulmalıdır.

“Eski” sıfatının, “değersiz” ya da “zamana uygun olmayan” gibi anlamları çağrıştırabileceği akla gelirse de, “**eski olanın**” günümüzde benzeri elde edilemediği için değerli olduğu, tüm tarihsel materyalin nadide ve ender oldukları için paha biçilmez oldukları da unutulmamalıdır.

Kaldı ki, Türkiye'nin en önde gelen il merkezlerinden biri olan, üniversiteleri ile kültürel etkinlikleri ve kentsel düzenlemeleriyle diğer kentlere örnek gösterilen, ülkemizin çok büyük bir kentinin adı da “**Eskişehir**”dir.

Yurt dışındaki tarihsel kentlerde de, “**Eski Şehir**” denilen bölgelere sıkça rastlanır.

Dolayısıyla, Safranbolu'nun tarihsel kesimine de iki sözcük birleştirilmeden, ayrı yazılarak “**Eski Şehir**” adı verildiğinde, eski sıfatı, bu kesimi değersizleştirmeyeceği gibi, “**Şehir**” sözcüğünü de içermesi nedeniyle soyut mirasa bağlılığın da gereği olacaktır.

(*) 11.02.2020 tarihli Safranbolu Ekspres Gazetesi'nde yayımlanmıştır.